

Marta Kochan-Wójcik

Działania opiekuńczo-wychowawcze szkoły

Poszukiwaniem odpowiedzi na pytanie o sylwetkę nauczyciela z pasją w zakresie oddziaływań opiekuńczo-wychowawczych szkoły zajęli się uczestnicy sesji panelowej poświęconej zagadnieniom psychologiczno-pedagogicznej pomocy uczniom, pracy świetlic szkolnych, współpracy z rodziną oraz integracji środowiska lokalnego.

Miejsce nauczyciela w obszarze opieki i wychowania ucznia to nie tylko organizacja jego czasu, wskazywanie właściwego sposobu działania. Przedstawione referaty oraz gorąca dyskusja pokazały jak ogromną rolę w tym zakresie odgrywa wspieranie dziecka w jego trudnościach, czas i własne zaangażowanie, jakie wychowawca poświęca swym uczniom oraz niekonwencjonalne metody postępowania nauczycieli w poszukiwaniu kontaktów ze środowiskiem rodzinnym i lokalnym, w jakim wychowuje się dziecko.

Różnorodność tematyki zaprezentowanych w sesji referatów pokazuje, że problematyka pracy opiekuńczo-wychowawczej z uczniem w szkole i poza nią, jest realizowana na wiele sposobów, a każdy z nich może być określony mianem pasji. W prezentacjach uwzględniono kilka obszarów oddziaływań nauczyciela, zaczynając od pracy z uczniem na lekcji oraz w świetlicy szkolnej, poprzez wspieranie uczniów z trudnościami w uczeniu się, a kończąc na różnorodnych formach spotkań i konkursów organizowanych nie tylko dla dzieci, ale i dla ich rodziców oraz mieszkańców środowiska lokalnego.

W trakcie dyskusji panelowej zaprezentowano referaty:

1. Anny Serwik-Mróż – „Lekcja konstruktywistyczna – szansą na sukces”^{*};
2. Bernadetty Ślusarek – „Pomysł na świetlicę szkolną. Nowe możliwości tworzenia programu edukacyjnego”^{*};
3. Beaty Płazewskiej – „Kółko ortograficzne – forma pomocy dziecku nadpobudliwemu i dyslektycznemu w szkole podstawowej”;
4. Beaty Samorek – „Grupa socjoterapeutyczna jako pomoc w pracy wychowawczej z klasą III kształcenia zintegrowanego sprawiającą trudności wychowawcze”;
5. Agnieszki Rottau-Brackiej – „Antoni Gabriel – konstruktor z wielkopolskiej wsi”;
6. Barbary Drozd – „Nauczyciel z pasją – między odwagą a ciekawością”;
7. Jolanty Horyń – „Program wychowawczy szkoły a integracja środowiska lokalnego”;
8. Ewy Bobko – „I Wielobój Rejonowy „Blżej natury” pod hasłem drzewo”;
9. Anety Szpinety i Małgorzaty Wawrzeń – „Umiejętności życiowe a promocja zdrowia”^{*}.

Wraz z kolejnymi wystąpieniami oraz dyskusjami coraz jaśniejsze stawało się że nauczyciel z pasją to osoba wyjątkowa. Wyjątkowa, bo niezwykle interesująca i inspirująca, ale wyjątkowa to również – rzadko spotykana. Kim zatem jest nauczyciel z pasją?

Wydaje się, że to osoba łącząca w sobie młodzieńczy zapał i doświadczenie, dla której praca z dziećmi i młodzieżą jest przygodą. To człowiek świadomy roli, jaką, jako nauczyciel, odgrywa w życiu uczniów; ten który rozumie ucznia i znajduje czas by go wysłuchać. To towarzysz dziecięcej edukacji, mentor ukierunkowujący pracę dzieci, nie zaś ją nadzorujący. To osoba, która uważnie obserwuje ucznia po to, by odkryć jego mocne strony, zainteresowania i móc je rozwijać. To człowiek, który roz-

^{*} Referaty Anny Serwik-Mróż, Bernadetty Ślusarek oraz Anety Szpinety i Małgorzaty Wawrzeń – wygłoszone podczas konferencji – nie zostaną opublikowane w niniejszym numerze „Edukacji...”, bowiem Autorki nie złożyły materiałów do druku – redakcja.

budza ciekawość świata u swoich wychowanków, ma pomysł na realizację tematu zajęć, często mimo braku środków, pomocy i finansów. Nauczyciel z pasją daje również swym uczniom możliwość odnoszenia i cieszenia się sukcesów, uczy je i wspiera w radzeniu sobie z pojawiającymi się problemami. Pokazuje sposoby, jak również daje możliwości rozwijania słabych stron dziecka. To także osoba, która poszukuje kontaktu i wsparcia dla własnej pracy w różnych ośrodkach i środowisku lokalnym, ale przede wszystkim w rodzicach swych uczniów, angażując ich w proces edukacji dziecka i inspirując własną postawą.

Nauczyciel z pasją to także obowiązek. Pasja wymaga poświęcenia znacznej ilości własnego czasu i wysiłku w szczególności przygotowanie celów pracy oraz programów działania czy scenariuszy zajęć w taki sposób, by edukację w każdym zakresie włączyć w naturalny proces wspomagania rozwoju dziecka. Własny czas i zaangażowanie niezbędne są także przy realizacji powyższych programów.

Uczestnicy dyskusji mówili dodatkowo o oporze otoczenia – swoich kolegów i koleżanek, a także rodziców – na jaki napotykali często rozpoczynając pracę w swoich placówkach. Pokazywali bowiem, że uczenie wymaga zaangażowania, własnego wysiłku i jest możliwe w każdym obszarze, na każdy temat i w każdej klasie. Pokazywali również że nauka nie musi odbywać się w klasyczny sposób, a edukacja i wychowanie poprzez zabawę, wspólne spotkania poza tradycyjną ławką czy klasą szkolną nie są metodami zbyt nowatorskimi i z założenia nieprzynoszącymi oczekiwanych rezultatów.

Ów nie zawsze przyjazny stosunek otoczenia do nauczycieli, pasjonatów własnej pracy, powodował czasem niepokój i pojawienie się niepewności, czy aby da się tę pasję realizować. Co więcej, czy ma to sens? Możliwość podzielenia się takimi wątpliwościami na forum i odnalezienie wsparcia dla własnych przekonań o głębokim sensie i wręcz konieczności realizowania tego typu działań, utwierdził uczestników spotkania, w tym że pasja to dar wyjątkowy. To dar, który należy pielęgnować i inspirować nim innych. Doświadczeni nauczyciele zapewniają bowiem, że opór otoczenia wobec nieugiętej pasji wykonywania własnej profesji z czasem słabnie, a wielu innych niezdecydowanych wychowawców, taką pasję pod wpływem inspiracji potrafi w sobie rozbudzić.

Korzyści płynące z postawy zaangażowania i zafascynowania własną pracą wydają się nieocenione. Z perspektywy relacji uczeń – nauczyciel, to dobry kontakt z indywidualnym uczniem i klasą, motywacja oraz zaangażowanie, jakim odpowiadają uczniowie na pasję nauczyciela oraz kontakty, które nie kończą się wraz z przejściem wychowanków na kolejny etap edukacji, ale trwają często wiele lat dłużej. Z punktu widzenia relacji nauczyciela z innymi osobami zajmującymi się dzieckiem to otwarcie drogi porozumienia i współpracy, tak by oddziaływania edukacyjne, opiekuńcze i wychowawcze stały się spójnym systemem umożliwiającym optymalny rozwój dziecka.

Jest też w tym wszystkim perspektywa indywidualna – pasja przynosi wychowawcy przyjemność i satysfakcję z podejmowanych działań, daje poczucie zadowolenia z wykonywanej pracy, inspiruje pomysłami i sama siebie podsyca. Pozostaje jeszcze pytanie o rozbudzanie w sobie pasji działania. Wydaje się, że przekorną odpowiedź na nie może stanowić ogólna heurystyka postępowania: nauczaj tak, by sprawić innym przyjemność.